

Ekonominė veikla:	Nuoroda į Techninės analizės kriterijus:	Aplinkos tikslas:		
Esamų pastatų renovacija	I priedas, veikla Nr. 7.2	Svarus prisidėjimas prie klimato kaitos švelninimo		

Esamų pastatų renovacija – prisidėjimas prie klimato kaitos švelninimo

Atitikties Taksonomijai kriterijai

Bendra informacija:	Vadovaujantis Taksonomijos reglamentu¹, ekonominė veikla laikytina tvaria aplinkos atžvilgiu, kai: (a) ekonomine veikla svariai prisidedama prie vieno ar daugiau Taksonomijoje nustatytų aplinkos tikslų; ir (b) ekonomine veikla nedaroma reikšmingos žalos (DNSH) nė vienam iš Taksonomijoje nustatytų aplinkos tikslų; ir (c) ekonominė veikla vykdoma laikantis Būtiniausių apsaugos priemonių²; ir (d) ekonominė veikla atitinka Techninės analizės kriterijus. Šiame dokumente pateikiama informacija, kokie dokumentai patvirtina ekonominės veiklos „Esamų pastatų renovacija“ prisidėjimą prie klimato kaitos švelninimo tikslo ir DNSH principo laikymąsi dėl kitų Taksonomijoje nustatytų aplinkos tikslų.
Veiklos aprašymas:	Statybos ir civilinės inžinerijos darbai arba pasiruošimas jiems
NACE kodai pagal EVRK³:	F41 ir F43
Santrauka (reikalingų dokumentų sąrašas)	1. Daugiabučio gyvenamojo namo atnaujinimas (modernizavimas):

¹ Taksonomijos reglamento 9 str.

² Detalesni atitikties Būtiniausiomis apsaugos priemonėmis kriterijai apibrėžti atskirame dokumente/priede.

³ Atkreipkite dėmesį, kad NACE kodų sąrašas pagal Taksonomiją yra **pavyzdinis**, bet ne **baigtinis**. Jei veiklos NACE kodai kiti, gali reikėti papildomos analizės, ar veikla gali būti priskiriama „Esamų pastatų renovacijai“.

siekiant pagrįsti svarų prisidėjimą prie klimato kaitos švelninimo bei DNSH):	a. <i>(Tik jei grindžiama tuo, kad pastatų renovacija atitinka kapitalinei renovacijai taikomus reikalavimus)</i> Statybos techninis darbo projektas, kuriame nurodyta, kad statybos darbų kaina sudaro daugiau kaip 25 procentus VI „Registrų centras“ išrašė nurodytos pastato atkuriamosios vertės, neįskaitant žemės sklypo, ant kurio stovi pastatas, vertės. b. <i>(Tik jei grindžiama tuo, kad šiluminės energijos sąnaudos bus sumažintos 30 procentų)</i> Vizualinės apžiūros aktas, prie kurio turi būti pridedama raiški fotofiksacijos medžiaga, parodanti esminius namo konstrukcijų ir inžinerinių sistemų defektus ir deformacijas arba Energijos vartojimo audito ataskaita, atlikta akredituoto nepriklausomo eksperto. c. Pastato (daugiabučio namo) energinio naudingumo sertifikatas, parengtas ir išduotas prieš atnaujinimo (modernizavimo) priemonių įgyvendinimą, įregistruotas Pastatų energinio naudingumo sertifikatų registre. d. Pastato energinio naudingumo sertifikatas, parengtas ir išduotas įgyvendinus atnaujinimo (modernizavimo) priemones (bet ne vėliau kaip po 3 metų nuo pastato atnaujinimo), įregistruotas Pastatų energinio naudingumo sertifikatų registre. Pastato energinio naudingumo sertifikatas turi patvirtinti, kad atnaujinus (modernizavus) pastatą, skaičiuojamosios šiluminės energijos sąnaudos sumažintos ne mažiau kaip 30 procentų, palyginti su šiomis sąnaudomis iki projekto įgyvendinimo (neįtraukiant pirminės energijos sąnaudų iš atsinaujinančių šaltinių). e. Patikimo su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimo ataskaita. f. <i>(Tik jei Patikimo su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimo ataskaitoje nustatyta, kad tam tikros klimato rizikos yra reikšmingos vykdomam projektui)</i> Pristatymo planas, kuriame numatyta, kad pristatymo sprendimai bus įgyvendinti ne ilgiau kaip per 5 metus. g. Pastato atnaujinimo (modernizavimo) projektas, kuriame turi būti nurodyta, ar bus keičiamos vandens sistemos (rankoms plauti skirti čiaupai, virtuvės čiaupai, dušai, klozetai, pisuarai). h. <i>(Tik jeigu vandens sistemos pagal projektą keičiamos)</i> Produktų sertifikatai, techninės specifikacijos arba produktų etiketės, patvirtinantys, kad įranga, įrenginiai atitinka šiuos reikalavimus: a) rankoms plauti skirtų čiaupų ir virtuvės čiaupų didžiausias vandens srautas yra 6 litrai/min.; (b) dušų didžiausias vandens srautas yra 8 litrai/min.; (c) klozetų, įskaitant komplektus, dubenis ir nuplaunamojo vandens batus, didžiausias nuplaunamojo vandens tūris yra 6 litrai, o didžiausias vidutinis nuplaunamojo vandens tūris – 3,5 litro; (d) pisuaruose suvartojama ne daugiau kaip 2 litrai vienam dubeniui per valandą. Nuplaunamuosiuose pisuaruose suvartojama ne daugiau kaip 1 litras vienam dubeniui nuplaunamojo vandens per valandą. i. <i>(Tik jeigu vandens sistemos pagal projektą keičiamos, kaip alternatyva „h“ punktui)</i> Rangovo įsipareigojimas rangos sutartyje, jog bus užsakomi ir įrengiami tik „h“ punkte išvardintus reikalavimus atitinkančios vandens sistemos bei rangovo pasirašyta deklaracija (aktas), patvirtinanti, kad būtent tokios sistemos įrengtos. j. Statinio atnaujinimo (modernizavimo) projektas, kuriame numatyta, kad ne mažiau kaip 70 procentų (pagal svorį) statybvietėje susidariusių nepavojingų statybos ir griovimo atliekų (išskyrus Sprendimu 2000/532/EB nustatyto Europos atliekų sąrašo 17 05 04 kategorijoje apibrėžtas natūraliai susidarancias medžiagas) bus paruošiama naudoti pakartotinai, perdirbti ir kitaip panaudoti, įskaitant užpildymo operacijas, kai atliekos naudojamos kaip kitų medžiagų pakaitalas, laikantis atliekų hierarchijos ir ES statybos ir griovimo atliekų tvarkymo protokolo (bet neįskaičiuojant deginimo).
---	--

	k. Rangovo įsipareigojimas rangos sutartyje laikytis „j“ punkte nurodytų reikalavimų dėl atliekų tvarkymo. l. Rangovo raštiškas patvirtinimas, kad reikalavimai dėl atliekų tvarkymo, nurodyti rangos sutartyje, yra įvykdyti. m. Dokumentai, įrodantys, kad rangovas, pats arba per vežėją perdavė finansuojamame objekte susidariusias statybines atliekas atitinkamas atliekas apdorojančiai įmonei (sąskaita faktūra arba atliekų perdavimo–priėmimo aktas). n. (ir/arba <i>papildomai/alternatyviai „m“ punktui</i>) Statytojo (užsakovo) pažyma apie neapdorotų statybinių atliekų sunaudojimą statinio projekte numatytais būdais. o. Sutartis su projektuotoju, kurioje numatyta, kad pastato modernizavimas turi būti suprojektuotas remiantis ISO 20887 standartu arba kitais pastatų ardymo ar pritaikomumo vertinimo standartais, ir suprojektuotas taip, kad pastatas efektyviau naudotų išteklius, būtų pritaikomas, lankstus ir išmontuojamas, kad jį būtų galima pakartotinai panaudoti ir perdirbti. p. Statybos užbaigimo aktas arba statybos užbaigimo deklaracija. q. Nekilnojamojo turto registro išrašas, patvirtinantis, kad įregistruotas statybos užbaigimo aktas arba statybos užbaigimo deklaracija. r. Rangovo įsipareigojimas rangos sutartyje, kad: i. vykdant atnaujinimą (modernizavimą) nebus naudojamos medžiagos, išvardintos Techninės analizės kriterijų I priedo C priedėlyje (žr. išsamius reikalavimus žemiau lentelėje). ii. atliekant pastato atnaujinimą (modernizavimą) bus naudojami sertifikuoti (paženklinti CE ženklų) statybos elementai ir medžiagos, su kuriais pastate esantys žmonės gali liestis, ir jie išskirs mažiau kaip 0,06 mg formaldehido vienam bandymų kameros oro m3, atliekant bandymą Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 XVII priede nurodytomis sąlygomis, ir mažiau kaip 0,001 mg 1A ir 1B kategorijų kancerogeninių lakiųjų organinių junginių vienam bandymų kameros oro m3, atliekant bandymą pagal CEN/EN 16516 arba ISO 16000–3:2011 standartą arba taikant kitas lygiavertes standartizuotas bandymo sąlygas ir nustatymo metodus. iii. rangovas įsipareigoja imtis priemonių, kuriomis mažinamas atliekant statybos ar techninės priežiūros darbus keliamas triukšmas ir susidarantis dulkių bei išmetamųjų teršalų kiekis bei įvardinti būdai, kaip tai bus daroma. s. Rangovo raštiškas patvirtinimas, kad statyboje panaudoti elementai ir medžiagos atitinka „r“ punkte nurodytus reikalavimus. t. (<i>Papildomai prie „s“ punkto, tuo atveju, jeigu dalis medžiagų, reikalingų statybos darbams, išgytos paties statytojo</i>) Statytojo patvirtinimas, kad statyboje panaudoti statybos elementai ir medžiagos atitinka „r“ punkte nurodytus reikalavimus. u. Rangovo pranešimas savivaldybei, kurioje vykdomas projektas, apie triukšmo šaltinių naudojimo vietą, planuojamą triukšmo lygį ir jo trukmę per parą, triukšmo mažinimo priemonės. 2. Komercinių ir kt. negyvenamųjų patalpų, priklausančių juridiniams ar fiziniams asmenims (išskyrus patalpas renovuojamame daugiabutyje), atnaujinimas (modernizavimas). Taikomi visi tie patys reikalavimai, kurie išvardinti prie daugiabučių atnaujinimo (modernizavimo), išskyrus:
--	--

	a. Rangovo pranešimas savivaldybei, kurioje vykdomas projektas, apie triukšmo šaltinių naudojimo vietą, planuojamą triukšmo lygį ir jo trukmę per parą, triukšmo mažinimo priemonės, privalomas tik tuo atveju, jei projektas vykdomas gyvenamosiose vietovėse. 3. Viešųjų centrinės valdžios pastatų atnaujinimas (modernizavimas). Taikomi visi tie patys reikalavimai, kurie išvardinti prie daugiabučių atnaujinimo (modernizavimo), išskyrus: a. Rangovo pranešimas savivaldybei, kurioje vykdomas projektas, apie triukšmo šaltinių naudojimo vietą, planuojamą triukšmo lygį ir jo trukmę per parą, triukšmo mažinimo priemonės, privalomas tik tuo atveju, jei projektas vykdomas gyvenamosiose vietovėse. 4. Fizinių asmenų vieno ar dviejų butų gyvenamųjų namų atnaujinimas (modernizavimas). Taikomi visi tie patys reikalavimai, kurie išvardinti prie daugiabučių atnaujinimo (modernizavimo), išskyrus „g“ – „i“ punktų reikalavimus dėl tausaus vandens naudojimo. Be to, vietoj „b“ punkto pakanka planuojamo atnaujinti (modernizuoti) namo nuotraukų. Pastaba: Visais atvejais, kai tam tikro kriterijaus atitikčiai reikalingas kredito gavėjo patvirtinimas, galima alternatyva: kredito gavėją finansuojančios institucijos analizė, kuri patvirtina, jog atitinkamo kriterijaus yra laikomasi.				
Svaraus prisidėjimo prie klimato kaitos švelninimo kriterijai ⁴					
1	2	3	4	5	6
Nr.	Kriterijus	Techninės analizės kriterijų reikalavimai	Lietuvos Respublikos teisės aktai, patvirtinantys atitikimą kriterijui	Dokumentai, privalomi pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, kuriuos turi pateikti klientas ⁵	Jei atitikimo Taksonomijai kriterijus nėra padengtas Lietuvos Respublikos teisės aktais, kokius konkrečiai veiksmus klientas turi papildomai atlikti bei kokius patvirtinančius

⁴ Svaraus prisidėjimo prie klimato kaitos švelninimo kriterijai (1.1 ir 1.2) yra **alternatyvūs**, t.y. pakanka, kad veikla atitiktų 1.1 arba 1.2 punktą.

⁵ Paaiškiname, kad 5-oje grafoje: 1. Nurodome dokumentus, kuriuos kredito gavėjas gali gauti, vykdydamas Lietuvos Respublikos teisės aktų (nurodytų 4-oje grafoje) reikalavimus. Tai yra, indikuojame, kad kredito gavėjas gali gauti tam tikrą dokumentą, kuris nėra skirtas išimtinai Taksonomijos atitikčiai pagrįsti, bet šiaip ar taip turi būti gaunamas pagal kitus Lietuvos Respublikos teisės aktus. 2. Pažymime, kad 5-oje grafoje nevadrijame visų dokumentų, kurie pagal Lietuvos Respublikos įstatymus apskritai gali būti reikalingi statybai ar renovacijai vykdyti. Tačiau jeigu toks dokumentas yra reikalingas statybai/renovacijai vykdyti, bei, papildomai, pagrindžia tam tikrą Taksonomijos kriterijų, tai tokį dokumentą nurodome. 3. Kiek tai susiję su daugiabučių namų atnaujinimu/modernizavimu, mes suprantame, kad ne visais atvejais daugiabučio namo atnaujinimui/modernizavimui naudojamas valstybės parama. Vis tik, tikėtina, kad daugeliu atveju gyventojai parama naudosis, nes tai ekonomiškai tikslinga. Todėl dokumentus, kurie gali būti gaunami paramos gavimo tikslais, nurodome 5-oje grafoje, prie dokumentų, kuriuos kredito gavėjai gali gauti paramos tikslais. Jei daugiabučio

					dokumentus turi pateikti, kad Taksonomijos kriterijus būtų įgyvendintas
1.1.	Pastatų renovacija atitinka kapitalinei renovacijai taikomus reikalavimus	Kaip nustatyta taikytinuose kapitalinei renovacijai skirtuose nacionaliniuose ir regioniniuose statybos reglamentuose, kuriais įgyvendinama Direktyva 2010/31/ES. Pastato arba atnaujintos jo dalies energinis naudingumas atitinka sąnaudų atžvilgiu optimalius minimalius energinio naudingumo reikalavimus pagal atitinkamą direktyvą.	Teisės aktai: Statybos įstatymas STR „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“ Paaiškinimai: Pagal Direktyvos 2010/31/ES 2 str. 10 p. kapitalinė renovacija – pastato renovacija, kai: a) visa pastato atitvarų arba techninių pastato sistemų renovacijos kaina sudaro daugiau kaip 25 % pastato vertės, neįskaitant žemės sklypo, ant kurio stovi pastatas, vertės; arba b) renovuojama daugiau nei 25 % pastato atitvarų ploto; Valstybės narės pasirinktinai gali taikyti a arba b punktą. Statybos įstatymo 51 str. 1 d. 2 p. numato, kad minimalūs pastatų	1. Galiojantis pastato energinio naudingumo sertifikatas, patvirtinantis minimalius pastatų energinio naudingumo reikalavimus, įregistruotas Pastatų energinio naudingumo sertifikatų registre. Pastato energinio naudingumo sertifikatas turi patvirtinti tokius minimalius energinio naudingumo reikalavimus: 1. Pastatai, kuriems leidimas modernizuoti pastatą (jo dalį) ar rašytinis įgalioto valstybės tarnautojo pritarimas statinio projektui išduotas iki 2014 m. sausio 1 d., kai statybą leidžiantys dokumentai neprivalomi, – statybos darbai pradėti iki 2014 m. sausio 1 d., energinio naudingumo klasė turi būti ne žemesnė kaip D; 2. Pastatai, kuriems leidimas modernizuoti pastatą (jo dalį)	Papildomai prie energetinio naudingumo sertifikato (paminėto šio punkto 5 stulpelyje), turėtų būti pateiktas: 2. Statybos techninis darbo projektas, kuriame nurodyta, kad statybos darbų kaina sudaro daugiau kaip 25 procentus pastato vertės (t.y. VĮ „Registrų centras“ išrašė nurodyta atkuriamoji vertė), neįskaitant žemės sklypo, ant kurio stovi pastatas, vertės.

atnaujinimo (modernizavimo) projektas bus vykdomas be valstybės paramos, tai atitinkamus dokumentus kredito gavėjas privalės gauti savo iniciatyva (siekdamas pagrįsti atitiktį Taksonomijai).

			energinio naudingumo reikalavimai privalomi rekonstruojamiems, atnaujinamiems (modernizuojamiems) ar remontuojamiems pastatams (jų dalims), kai jų rekonstravimo, atnaujinimo (modernizavimo) ar remonto, <u>kuriomis atkuriamos ar pagerinamos pastato atitvarų ir (ar) inžinerinių sistemų fizinės ir energinės savybės, kaina sudaro daugiau kaip 25 procentus pastato vertės, neįskaitant žemės sklypo, ant kurio stovi pastatas, vertės.</u> Ši nuostata atitinka Direktyvoje 2010/31/ES nurodytą kapitalinės renovacijos sąvoką, nurodytą Direktyvos 2010/31/ES 2 str. 10 p. a) punkte. Be to, Statybos įstatymo 2 str. 38 d. yra numatyta sąvoka „Pastato atnaujinimas (modernizavimas)“ – statybos darbai, kuriomis atkuriamos ar pagerinamos pastato ir (ar) jo inžinerinių sistemų fizinės ir energinės	ar rašytinis įgalioto valstybės tarnautojo pritarimas statinio projektui išduotas po 2014 m. sausio 1 d., kai statybą leidžiantys dokumentai neprivalomi, – statybos darbai pradėti po 2014 m. sausio 1 d., energinio naudingumo klasė turi būti ne žemesnė kaip C, bet ne žemesnė negu pastato energinio naudingumo klasė iki modernizavimo; 3. Pastatai, kuriems leidimas atnaujinti (modernizuoti) pastatą (jo dalį) išduotas nuo 2024 m. sausio 1 d., kai statybą leidžiantys dokumentai neprivalomi, – statybos darbai pradėti nuo 2024 m. sausio 1 d. ir finansuojama Lietuvos Respublikos ir (ar) Europos Sąjungos biudžeto lėšomis, energinio naudingumo klasė turi būti ne žemesnė kaip B, išskyrus atvejus, kai pasirašytoje Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) teikimo sutartyje numatyta C energinio naudingumo klasė. Kitais negu išvardintais atvejais, atliekant pastato
--	--	--	--	--

			savybės ir (ar) kuriais užtikrinamas iš atsinaujinančių energijos šaltinių gaunamos energijos naudojimas. Tačiau šioje sąvokoje statybos darbų kaina nėra siejama su 25 procentais pastato vertės. Taigi, pagal Lietuvos teisės aktus, ne kiekvienas daugiabučio atnaujinimas (modernizavimas) atitiks „kapitalinės renovacijos“ sąvoką pagal Direktyvą 2010/31/ES, tačiau daugiabučio atnaujinimas (modernizavimas) atitiks „kapitalinės renovacijos“ sąvoką tuo atveju, jei pagal statybos techninį darbo projektą, atnaujinimo (modernizavimo), kuriuo atkuriamos ar pagerinamos daugiabučio atitvarų ir (ar) inžinerinių sistemų fizinės ir energinės savybės, kaina sudarys daugiau kaip 25 procentus daugiabučio vertės, neįskaitant žemės sklypo, ant kurio stovi daugiabutis, vertės. Minimalius energinio naudingumo reikalavimus nustato STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio	remontą, kuriuo atliekamas pastatų atitvarų ar jų dalių apšiltinimas, fasado elementų (langų, durų) pakeitimas, keičiamų pastato atitvarų (jų dalių) šiluminės savybės turi atitikti reikalavimus, keliamus C energinio naudingumo klasės pastatų atitvaroms (jų dalims).	
--	--	--	---	--	--

			naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“ (toliau – STR „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“) 22 punktas ir 23 punktas.		
1	2	3	4	5	6
1.2.	Kitu atveju pirminės energijos poreikis sumažėja bent 30 procentų	Pradinis pirminės energijos poreikis ir numatomas pagerėjimas grindžiami išsamia pastatų apžiūra, energijos vartojimo auditu, kurį atliko akredituotas nepriklausomas ekspertas, arba bet kuriuo kitu skaidriu ir proporcingu metodu, ir patvirtinti energinio naudingumo sertifikatu. 30 procentų pagerėjimą lemia faktinis pirminės energijos paklausos sumažėjimas (kai neatsižvelgiama į gryniosios pirminės energijos poreikio sumažėjimą naudojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius) ir jį galima pasiekti ne vėliau kaip per trejus	<u>Daugiabučių pastatų atnaujinimo (modernizavimo) atveju taikomi teisės aktai tuo atveju, jei naudojamosi valstybės parama:</u> Statybos įstatymas STR „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“ Statybos techniniai reglamentai priklausomai nuo darbų rūšies 2024 m. spalio 16 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymas Nr. D1-339 „Dėl Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) teikimo ir daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų įgyvendinimo priežiūros	Daugiabučių pastatų atnaujinimo (modernizavimo) atveju, jei naudojamosi valstybės parama: 1. Vizualinės apžiūros aktas prie kurio turi būti pridėdama raiški fotofiksacijos medžiaga, parodanti esminius namo konstrukcijų ir inžinerinių sistemų defektus ir deformacijas (<u>pagrindas – Investicijų plano rengimo tvarkos 10 p.</u>). 2. Galiojantis pastato energinio naudingumo sertifikatas, parengtas ir išduotas prieš atnaujinimo (modernizavimo) priemonių įgyvendinimą, įregistruotas Pastatų energinio naudingumo sertifikatų registre (<u>pagrindas –</u>	Daugiabučių pastatų atnaujinimo (modernizavimo) atveju: Iš Techninės analizės kriterijų kyla reikalavimas, kad energijos poreikio sumažėjimas turi būti pasiektas ne vėliau kaip per 3 metus. Todėl pastato energinio naudingumo sertifikatas, parengtas ir išduotas įgyvendinus atnaujinimo (modernizavimo) priemones, turi būti išduotas bet ne vėliau kaip po 3 metų po pastato atnaujinimo. Alternatyva vizualinės apžiūros aktui gali būti Energijos vartojimo audito ataskaita, atlikta akredituoto nepriklausomo eksperto, patvirtinanti 30 procentų pirminės energijos poreikio sumažėjimą. Techninės analizės kriterijai nurodo 30 procentų pirminės energijos poreikio sumažėjimą, siekiant svariai prisidėti prie klimato švelninimo tikslo, tačiau aiškiai nurodo, kad vertinant 30 procentų

		metus taikant kelias priemones.	taisyklių patvirtinimo ir daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) projektui įgyvendinti skirtu kaupiamojo įnašo ir (ar) kitų įmokų didžiausios mėnesinės įmokos nustatymo“; Kvietimo teikti paraiškas atnaujinti (modernizuoti) daugiabučius namus sąlygų aprašo, patvirtinto 2024 m. spalio 29 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-366, 7 p. (toliau – Aprašas); Daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) investicijų plano rengimo tvarkos aprašo, patvirtinto 2024 m. spalio 28 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-363 (toliau – Investicijų plano rengimo tvarka) 10, 12, 13 p. Pažymėtina, kad Aprašas numato dokumentus, kurie yra privalomi siekiant gauti paramą daugiabučiui renovuoti. Tačiau Apraše nurodyti dokumentai	<u>Investicijų plano rengimo tvarkos 13 p.).</u> 3. Pastato energinio naudingumo sertifikatas, parengtas ir išduotas įgyvendinus atnaujinimo (modernizavimo) priemones, įregistruotas Pastatų energinio naudingumo sertifikatų registre (<u>pagrindas – Investicijų plano rengimo tvarkos 13 p.).</u> Jeigu naudotasi parama pagal Aprašą, pastato energinio naudingumo sertifikatai turi patvirtinti, kad atnaujinus (modernizavus) daugiabutį namą, pasiekta ne mažesnė kaip B pastato energinio naudingumo klasė ir skaičiuojamosios šiluminės energijos sąnaudos sumažintos ne mažiau kaip 40 procentų, palyginti su šiomis sąnaudomis iki projekto įgyvendinimo (Aprašo 8 punktas). Tai yra, reikalavimas dar griežtesnis, nei reikalauja Techninės analizės kriterijai, kurie reikalauja pasiekti bent 30 procentų energijos sąnaudų sumažėjimą. Tačiau Aprašas nereikalauja skaičiuoti energijos sąnaudų	sumažėjimą, turi būti neįtraukiamos pirminės energijos sąnaudos iš atsinaujinančių išteklių. Šiuo metu Lietuvoje pagal teisės aktus, vertinant pirminės energijos poreikio sumažėjimą, atskirai nėra privalomai vertinamos pirminės energijos sąnaudos iš atsinaujinančių išteklių daugiabučių atnaujinimo (modernizavimo) atveju. Tačiau pagal STR „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“ (69.1.10. p. bei 10 priedas) pastato energinio naudingumo sertifikato formoje yra reikalavimas nurodyti metinių atsinaujinančios pirminės energijos sąnaudų santykį su metinėmis neatsinaujinančios pirminės energijos sąnaudomis, skaičiuojamąsias neatsinaujinančios pirminės energijos sąnaudas ir skaičiuojamąsias atsinaujinančios pirminės energijos sąnaudas. Todėl rengdami daugiabučių atnaujinimo (modernizavimo) projektus (ir jei siekia, kad projektai atitiktų Taksonomiją), atnaujinimo (modernizavimo) procesų dalyviai turėtų įtraukti pirminės energijos sąnaudas tik iš neatsinaujinančių išteklių, kai skaičiuoja planuojamą energijos sąnaudų sumažėjimą. Finansų įstaigos darbuotojas, skaičiuojantis pirminės energijos poreikio sumažėjimą, privalo vadovautis ne tik energinio naudingumo sertifikato eilute dėl skaičiuojamųjų pirminės
--	--	--	--	--	--

			nebūtinai sutaps su dokumentais, kurie turi būti pateikiami bankui, siekiant gauti finansavimą daugiabučio renovavimui. Tai yra, dalis reikalavimų gali būti privalomi pagal teisės aktus tik tuomet, jei finansų įstaigos klientas naudojasi parama atnaujinimui (modernizavimui). Tačiau tam, kad finansavimas atitiktų Taksonomiją, bet kuriuo atveju reikalingi visi dokumentai, nurodyti stulpelyje „Bendras atitikimą Taksonomijai pagrindžiančių dokumentų sąrašas“. <u>Daugiabučių pastatų atnaujinimo (modernizavimo) atveju taikomi teisės aktai tuo atveju, jeigu daugiabučio atnaujinimui (modernizavimui), nenaudojama valstybės parama:</u> Statybos įstatymas STR „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“	sumažinimo neįtraukiant pirminės energijos sąnaudų iš atsinaujinančių išteklių. Be to, Aprašas nereikalauja, energijos sumažėjimą pasiekti ne vėliau kaip per 3 metus. Todėl šie aspektai turi būti tikrinami papildomai (žr. šios lentelės šio punkto 6 stulpelį).	energijos sąnaudų, bet atsižvelgti ir į eilutes dėl metinių atsinaujinančios pirminės energijos sąnaudų bei metinių neatsinaujinančios pirminės energijos sąnaudų, bei į energijos poreikio sumažėjimo skaičiavimus neįtraukti pirminės energijos sąnaudų iš atsinaujinančių išteklių. Papildomai prie energetinio naudingumo sertifikatų, siekiant palengvinti skaičiavimus bankams, gali būti pateiktas (tačiau neprivalomas): 4. Patvirtinimas iš statytojo, kad pastate, kuris yra atnaujinamas (modernizuojamas), nėra įdiegtos inžinerinės sistemos, kuriomis užtikrinamas iš atsinaujinančių energijos šaltinių gaunamos energijos naudojimas.
--	--	--	--	--	---

			Statybos techniniai reglamentai priklausomai nuo darbų rūšies <u>Bendras komentaras:</u> Pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus energijos vartojimo auditas daugiabučių pastatų atnaujinimo (modernizavimo) atveju nėra privalomas. Pradinis pirminės energijos poreikis ir numatomas pagerėjimas daugiabučių pastatų renovacijos atveju gali būti grindžiamas išsamia pastatų apžiūra, kuri įforminama vizualinės apžiūros aktu.		
			Komercinių ir kt. negyvenamųjų patalpų, priklausančių juridiniams ar fiziniams asmenims (išskyrus patalpas renovuojamame daugiabutyje), atnaujinimui (modernizavimui) taikomi teisės aktai:	Komercinių ir kt. negyvenamųjų patalpų, priklausančių juridiniams ar fiziniams asmenims (išskyrus patalpas renovuojamame daugiabutyje), atnaujinimo (modernizavimo) atveju, jei naudojamosi valstybės parama pagal Lietuvos Respublikos aplinkos	Komercinių ir kt. negyvenamųjų patalpų, priklausančių juridiniams ar fiziniams asmenims (išskyrus patalpas renovuojamame daugiabutyje), atnaujinimo (modernizavimo) atveju Papildomai prie energetinio naudingumo sertifikatų (paminėtų šio punkto 5 stulpelyje), turėtų būti pateikta: 3. Vizualinės apžiūros aktas, kuriame turėtų būti fotofiksacijos medžiaga,

		Statybos įstatymas STR „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“ Statybos techniniai reglamentai priklauso nuo darbų rūšies Klimato kaitos programos priemonės „Juridinių asmenų negyvenamosios paskirties pastatų atnaujinimas (modernizavimas)“ tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-405.	ministro 2022 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-405 patvirtintą aprašą: 1. Galiojantis pastato energinio naudingumo sertifikatas, parengtas ir išduotas prieš atnaujinimo (modernizavimo) priemonių įgyvendinimą, įregistruotas Pastatų energinio naudingumo sertifikatų registre. 2. Pastato energinio naudingumo sertifikatas, parengtas ir išduotas įgyvendinus atnaujinimo (modernizavimo) priemones, įregistruotas Pastatų energinio naudingumo sertifikatų registre. Jeigu naudotasi valstybės parama pagal šio punkto 4 stulpelyje nurodytą aprašą, pastato energinio naudingumo sertifikatai turi patvirtinti, kad atnaujinus (modernizavus) negyvenamąjį pastatą pasiekta ne mažesnė kaip B pastato energinio naudingumo klasė ir sumažintos skaičiuojamosios šiluminės energijos sąnaudos	parodanti esminius pastato konstrukcijų ir inžinerinių sistemų defektus arba Energijos vartojimo audito ataskaita, atlikta iki pastato atnaujinimo (modernizavimo), atlikta atestuoto specialisto, turinčio patvirtinantį galiojantį atestatą. 4. Papildomai prie energetinio naudingumo sertifikatų (paminėtų šio punkto 5 stulpelyje), siekiant palengvinti skaičiavimus bankams, gali būti pateiktas, tačiau neprivalomas, patvirtinimas iš statytojo, kad pastate, kuris yra atnaujinamas (modernizuojamas), nėra įdiegtos inžinerinės sistemos, kuriomis užtikrinamas iš atsinaujinančių energijos šaltinių gaunamos energijos naudojimas. Lietuvos Respublikos teisės aktai Taksonomijoje numatytų reikalavimų nenumato, išskyrus reikalavimą pateikti energinio naudingumo sertifikatus. Pažymėtina, kad Klimato kaitos programos priemonės „Juridinių asmenų negyvenamosios paskirties pastatų atnaujinimas (modernizavimas)“ tvarkos aprašas numato dokumentus, kurie yra privalomi siekiant gauti paramą. Tačiau Apraše nurodyti dokumentai nebūtinai turi sutapti su dokumentais, kurie turi būti pateikiami bankui, siekiant gauti
--	--	--	---	--

			pastatui šildyti ir karštam vandeniui ruošti (kWh/vienam kvadratiniam metrui pastato (jo dalies) naudingo ploto per metus) ne mažiau kaip 40 procentų, lyginant su skaičiuojamosios šiluminės energijos sąnaudomis pastatui šildyti ir karštam vandeniui ruošti iki atnaujinimo (modernizavimo)) (neįtraukiant pirminės energijos sąnaudų iš atsinaujinančių išteklių). Tai yra, reikalavimas dar griežtesnis, nei reikalauja Techninės analizės kriterijai, kurie reikalauja pasiekti bent 30 procentų energijos sąnaudų sumažėjimą	finansavimą. Tai yra, dalis reikalavimų gali būti privalomi pagal teisės aktus tik tuomet, jei finansų įstaigos klientas naudoja paramą atnaujinimui (modernizavimui). Todėl pradinis pirminės energijos poreikis ir numatomas pagerėjimas galėtų būti grindžiami aukščiau nurodytais dokumentais. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 11 straipsnis numato atvejus, kai juridiniams asmenims yra privaloma turėti Energijos vartojimo audito ataskaitą. Vadovaujantis minėtu įstatymu, įmonės, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai, Energetikos ministerijai pirmą kartą privalo pateikti energijos vartojimo audito ataskaitą ne vėliau kaip 2017 m. liepos 1 d., o vėliau – ne rečiau kaip kas 4 metai po anksčiau atlikto energijos vartojimo audito. Energijos vartojimo audito ataskaita gali būti pateikiama kaip atlikto platesnės apimties aplinkosauginio audito, jeigu jis atliekamas pirmiau, dalis. Naujai įsteigtos įmonės, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai, Energetikos ministerijai pirmą kartą privalo pateikti energijos vartojimo audito ataskaitą ne vėliau kaip per 2 metus nuo įmonės įsteigimo dienos. Ataskaita neprivaloma įmonėms, kurios nėra smulkiojo ir vidutinio verslo subjektai ir kurios įgyvendino nepriklausomos organizacijos pagal
--	--	--	---	---

					atitinkamus Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus sertifikuotą energijos vartojimo arba aplinkos vadybos sistemą, jeigu jų turima vadybos sistema apima energijos vartojimo auditą. Taigi, Energijos vartojimo audito ataskaita gali patvirtinti atitikimą Taksonomijai, jei toks auditas buvo atliktas iki pastato atnaujinimo (modernizavimo).
			Viešųjų centrinės valdžios pastatų atnaujinimui (modernizavimui) taikomi teisės aktai: 2021–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos energetikos plėtros programos pažangos priemonės Nr. 03-001-06-05-01 „Įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones viešuosiuose centrinės valdžios pastatuose, individualiuose gyvenamuosiuose namuose ir įmonėse“ aprašas, patvirtintas 2022 m.	Viešųjų centrinės valdžios pastatų atnaujinimo (modernizavimo) atveju 1. Galiojantis pastato energinio naudingumo sertifikatas, parengtas ir išduotas prieš atnaujinimo (modernizavimo) priemonių įgyvendinimą, įregistruotas Pastatų energinio naudingumo sertifikatų registre. 2. Pastato energinio naudingumo sertifikatas, parengtas ir išduotas įgyvendinus atnaujinimo (modernizavimo) priemones (bet ne vėliau kaip po 3 metų), įregistruotas Pastatų	Viešųjų centrinės valdžios pastatų atnaujinimo (modernizavimo) atveju Papildomai prie energetinio naudingumo sertifikatų (paminėtų šio punkto 5 stulpelyje), siekiant palengvinti skaičiavimus bankams, gali būti pateiktas, tačiau neprivalomas. 3. Patvirtinimas iš statytojo, kad pastate, kuris yra atnaujinamas (modernizuojamas), nėra įdiegtos inžinerinės sistemos, kuriomis užtikrinamas iš atsinaujinančių energijos šaltinių gaunamos energijos naudojimas.

			rugpjūčio 12 d. LR energetikos ministro įsakymu Nr. 1-250, 1 priedo 13 p., 15 p., 54.5, 3 priedo 13 p., 14 p., 19.1	energinio naudingumo sertifikatų registre. Pastato energinio naudingumo sertifikatai turi patvirtinti, kad atnaujinus (modernizavus) pastatą pasiekta ne mažesnė kaip B pastato energinio naudingumo klasė ir pirminės energijos sąnaudos sumažintos ne mažiau kaip 30 procentų (neįtraukiant pirminės energijos sąnaudų iš atsinaujinančių išteklių). 3. Energijos vartojimo audito ataskaita, atlikta iki pastato atnaujinimo (modernizavimo) atestuoto specialisto, turinčio patvirtintą galiojantį atestatą.	
			Fizinių asmenų vieno ar dviejų butų gyvenamųjų namų atnaujinimui (modernizavimui) taikomi teisės aktai: Klimato kaitos programos kompensacinių išmokų teikimo fiziniams asmenims vieno ar dviejų butų gyvenamųjų namų atnaujinimui (modernizavimui) tvarkos aprašo, patvirtino 2020 m.	Fizinių asmenų vieno ar dviejų butų gyvenamųjų namų atnaujinimo (modernizavimo) atveju 1. Planuojamo atnaujinti (modernizuoti) namo nuotraukos; 2. Galiojantis pastato energinio naudingumo sertifikatas, parengtas ir išduotas prieš atnaujinimo (modernizavimo) priemonių	Fizinių asmenų vieno ar dviejų butų gyvenamųjų namų atnaujinimo (modernizavimo) atveju Papildomai prie energetinio naudingumo sertifikatų (paminėtų šio punkto 5 stulpelyje), siekiant palengvinti skaičiavimus bankams, gali būti pateiktas, tačiau neprivalomas 3. Patvirtinimas iš statytojo, kad pastate, kuris yra atnaujinamas (modernizuojamas), nėra įdiegtos inžinerinės sistemos, kuriomis

			balandžio 7 d. LR aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-201 11, 18 p.	įgyvendinimą, įregistruotas Pastatų energinio naudingumo sertifikatų registre. 3. Pastato energinio naudingumo sertifikatas, parengtas ir išduotas įgyvendinus atnaujinimo (modernizavimo) (bet ne vėliau kaip po 3 metų), priemones, įregistruotas Pastatų energinio naudingumo sertifikatų registre. Pastato energinio naudingumo sertifikatai turi patvirtinti, kad atnaujinus (modernizavus) daugiabutį namą, pasiekta ne mažesnė kaip B pastato energinio naudingumo klasė ir skaičiuojamosios šiluminės energijos sąnaudos sumažintos ne mažiau kaip 30 procentų, palyginti su šiomis sąnaudomis iki projekto įgyvendinimo (neįtraukiant pirminės energijos sąnaudų iš atsinaujinančių išteklių).	užtikrinamas iš atsinaujinančių energijos šaltinių gaunamos energijos naudojimas.
--	--	--	---	---	--

2. DNSH kriterijai ⁶					
1	2	3	4	5	6
Nr.	Kriterijus	Techninės analizės kriterijų reikalavimai	Lietuvos Respublikos teisės aktai, patvirtinantys atitikimą kriterijui	Dokumentai, privalomi pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, kuriuos turi pateikti klientas	Jei atitikimo Taksonomijai kriterijus nėra padengtas Lietuvos Respublikos teisės aktais, kokius konkrečiai veiksmus klientas turi papildomai atlikti bei kokius patvirtinančius dokumentus turi pateikti, kad Taksonomijos kriterijus būtų įgyvendintas
2.1.	Prisitaikymas prie klimato kaitos	Veikla įvertinta siekiant nustatyti, kuri su klimatu susijusi fizinė rizika I priedo A priedėlio II skirsnyje išvardytų rūšių gali daryti neigiamą poveikį ekonominės veiklos rezultatams jos numatytosios trukmės laikotarpiu. Taip pat, įdiegti prisitaikymo sprendimai nedaro neigiamo poveikio prisitaikymo prie klimato kaitos pastangoms ar kitų žmonių, gamtos, kultūros paveldo, turto	Lietuvos Respublikoje galiojantys reglamentuojantys teisės aktai nenumato reikalavimo atlikti patikimą su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimą (kaip jis apibrėžtas Techninės analizės kriterijuose). Atitinkamų reikalavimų nėra nei teisės aktuose, reglamentuojančiuose pastatų renovaciją, nei kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose statybą.	N/A	1. Atliktas patikimas su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimas ir pateikta Patikimo su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimo ataskaita . 2. Jeigu Patikimo su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimo ataskaitoje nustatyta, kad tam tikros klimato rizikos yra reikšmingos vykdomam projektui – papildomai turi būti pateiktas prisitaikymo sprendimų įgyvendinimui skirtas prisitaikymo planas (Prisitaikymo planas), kuriame numatyta, kokie prisitaikymo sprendimai bus įgyvendinti per 5 metus . Bendrieji reikalavimai Patikimo su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimo ataskaitai ir

⁶ DNSH kriterijai (nuo 2.1 iki 2.4) yra **kumuliatyvūs**, t.y. būtina, kad veikla atitiktų **visus** punktus nuo 2.1 iki 2.4.

		ir kitos ekonominės veiklos atsparumo su klimatu susijusiai fizinei rizikai lygiui, dera su vietos, sektorių, regionų ar nacionalinėmis prisitaikymo prie klimato kaitos strategijomis ir planais ir jų atveju numatoma galimybė diegti gamtos procesais pagrįstus sprendimus arba yra kuo didesniu mastu naudojama mėlynoji ar žalioji infrastruktūra.	Pažymime, kad Statybos techninis reglamentas STR „Statybų klimatologija“ nustato klimato parametrų statistines charakteristikas, būtinas teritorijoms planuoti, statiniams projektuoti ir statyti. Vadovaujantis minėtu reglamentu, klimatinę informaciją sudaro Saulės spinduliuotė, oro temperatūra, absoliutusias oro drėgnis, savitoji entalpija, vėjas, krituliai, sniego danga, apledėjimas (apšalas), dirvožemio temperatūra, korozinis atmosferos agresyvumas ir kiti atmosferos reiškiniai. Bet koku atveju, STR „Statybų klimatologija“ pateikiami klimatiniai parametrai nepilnai atitinka Techninės analizės kriterijų I priedo A priedėlyje išvardintą su klimatu susijusios rizikos klasifikavimą (pvz.,	Prisitaikymo planui nurodyti šios analizės Priede Nr. 2. Pažymime, kad Priede Nr. 2 numatyti reikalavimai dokumentų turiniui. Techninės analizės kriterijai nenustato, kas turi atlikti Patikimo su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimą ir Prisitaikymo planą (nėra specifinių reikalavimų rengiančiam subjektui). Todėl tokį vertinimą gali atlikti pats kredito gavėjas savo lėšomis ir/arba užsakyti tokią ataskaitą iš trečiųjų asmenų. Taip pat tokį vertinimą gali atlikti kredito gavėją finansuojanti institucija. Jokių specifinių kvalifikacinių reikalavimų subjektams, teikiantiems tokią ataskaitą, nėra.
--	--	--	---	--

			STR „Statybų klimatologija“ visiškai nevertina potvynio, gamtos gaisro, smegduobės ir kt. rizikų). Be to, STR „Statybų klimatologija“ iš esmės neatsižvelgia į klimato rizikų klasifikavimą į nuolatinės ir ūmias.		
2.2.	Tausus vandens ir jūrų išteklių naudojimas ir apsauga	Pagal šio priedo E priedėlyje nustatytas technines specifikacijas Sąjungos gaminių duomenų lapuose, pastatų sertifikatuose arba esamų gaminių etiketėse patvirtinamas nurodytas toliau išvardytų vandens sistemų, jei jos įrengtos atliekant renovacijos darbus , išskyrus gyvenamojo pastato vieneto renovacijos darbus, vandens suvartojimas: (a) rankoms plauti skirtų čiaupų ir virtuvės čiaupų didžiausias	Vienbučių gyvenamųjų namų ar pavienių butų atnaujinimo (modernizavimo) atveju: Remiantis Techninės analizės kriterijų I priedo 7.2 skyriuje „Esamų pastatų renovacija“ nurodytais kriterijais, gyvenamojo pastato vieneto renovacijos darbams reikalavimas netaikomas . Europos Komisijos klausimų ir atsakymų dokumente ⁷ paaiškinta, jog ši išimtis taikoma tik vienbučių	N/A	Vienbučių gyvenamųjų namų ar pavienių butų atnaujinimo (modernizavimo) atveju: Netaikoma

⁷ <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/faq>

		vandens srautas yra 6 litrai/min.; (b) dušų didžiausias vandens srautas yra 8 litrai/min.; (c) klozetų, įskaitant komplektus, dubenis ir nuplaunamojo vandens bakus, didžiausias nuplaunamojo vandens tūris yra 6 litrai, o didžiausias vidutinis nuplaunamojo vandens tūris – 3,5 litro; (d) pisuaruose suvartojama ne daugiau kaip 2 litrai vienam dubeniui per valandą. Nuplaunamuosiuose pisuaruose suvartojama ne daugiau kaip 1 litras nuplaunamojo vandens vienam dubeniui per valandą.	gyvenamųjų namų ar pavienių butų atnaujinimo (modernizavimo) atveju, tačiau netaikoma daugiabučiams, kuriuos vysto vienas „ekonominės veiklos operatorius“⁸. Mūsų profesiniu vertinimu, viso daugiabučio atnaujinimas, organizuojamas administratoriaus ar bendrijos, po išimtimi nepatenka.		
		Daugiabučių gyvenamųjų namų, Juridinių asmenų negyvenamųjų pastatų, Viešųjų centrinės valdžios pastatų atnaujinimo (modernizavimo) atveju: Lietuvos Respublikoje galiojantys teisės aktai nenumato išvardintų	N/A		Daugiabučių gyvenamųjų namų, Juridinių asmenų negyvenamųjų pastatų, Viešųjų centrinės valdžios pastatų atnaujinimo (modernizavimo) atveju: 1. Pastato atnaujinimo (modernizavimo) projektas, kuriame turi būti nurodyta, ar bus keičiamos vandens sistemos (rankoms plauti skirti čiaupai, virtuvės čiaupai, dušai, klozetai, pisuarai). 2.

⁸ Residential building units are single-family homes or flats in multi-flat buildings. These have been excluded from the DNSH criteria to minimise the administrative burden on individual homeowners and associated construction or renovation projects. However, multi-flat or multi-home developments by a single economic operator are covered by the DNSH criteria for water and marine resources. Therefore, the criteria do not provide a general exemption for residential buildings.

			reikalavimų vandens sistemoms.		a) Jeigu vandens sistemos pagal projektą nekeičiamos – papildomų dokumentų nereikia. b) Jeigu vandens sistemos pagal projektą keičiamos, papildomai turi būti pateikti Produktų sertifikatai, techninės specifikacijos arba produktų etiketės, patvirtinantys, kad įranga, įrenginiai atitinka nurodytus reikalavimus. Alternatyva 2b punktui – rangovo įsipareigojimas rangos sutartyje, jog bus užsakomi ir įrengiami tik trečiame stulpelyje išvardintus reikalavimus atitinkančios vandens sistemos bei Rangovo pasirašyta deklaracija (aktas), patvirtinanti, kad būtent tokios sistemos įrengtos.
1	2	3	4	5	6
2.3.	2.3.1. Perėjimas prie žiedinės ekonomikos	Ne mažiau kaip 70 procentų (pagal svorį) statybvietėje susidariusių nepavojingų statybos ir griovimo atliekų (išskyrus Sprendimu 2000/532/EB nustatyto Europos atliekų sąrašo 17 05 04 kategorijoje apibrėžtas natūraliai susidarancias	Statybinių atliekų tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-637 „Dėl statybinių atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ 4 p., 11 p. STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys	a) Dokumentai, įrodantys, kad rangovas , pats arba per vežėją perdavė finansuojamame objekte susidariusias statybines atliekas atitinkamas atliekas apdorojančiai įmonei (sąskaita faktūra arba atliekų perdavimo – priėmimo aktas), kuriuose turi būti nurodomos perduotų atliekų rūšys, atliekų kodas ir svoris, atliekų perdavimo data, ant dokumentų turi būti žyma, kad	Atliekų pagrindų direktyvoje 2008/98/EB nurodytas 70 procentų tikslas yra keliamas valstybei, jo pasiekimo stebėseną vykdo Aplinkos apsaugos agentūra vadovaudamasi GPAIS vedama statybinių atliekų apskaita. Tačiau Lietuvos Respublikoje galiojantys teisės aktai nenumato išvardintų reikalavimų konkretiems statytojams dėl ne mažiau kaip 70 procentų (pagal svorį)

		medžiagas) paruošiama naudoti pakartotinai, perdirbti ir kitaip panaudoti, įskaitant užpildymo operacijas, kai atliekos naudojamos kaip kitų medžiagų pakaitalas, laikantis atliekų hierarchijos ir ES statybos ir griovimo atliekų tvarkymo protokolo (3). Veiklos vykdytojai riboja atliekų susidarymą procesuose, susijusiuose su statyba ir griovimu, vadovaudamiesi ES statybos ir griovimo atliekų tvarkymo protokolu ir atsižvelgdami į geriausius prieinamus gamybos būdus bei griaudami selektyviai,	dokumentai. Statybos užbaigimas. Nebaigto statinio registravimas ir perleidimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“, patvirtino 2016 m. gruodžio 12 d. LR aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-878, 61.20 p.	atliekas priėmė atliekas apdorojančios įmonės atsakingas asmuo ir/arba b) Statytojo (užsakovo) pažyma apie neapdorotų statybinių atliekų sunaudojimą statinio projekte numatytais būdais. Atliekų tvarkytojų sąrašas pateikiamas šiame registre: https://www.gpais.eu/atvr-viesa-paieska	statybvietėje susidariusių nepavojingų statybos ir griovimo perdirbimo. Todėl papildomai prie dokumentų, paminėtų šio punkto 5 stulpelyje, turėtų būti pateikta: 2. Statinio atnaujinimo (modernizavimo) projektas, kuriame numatyta, kad ne mažiau kaip 70 procentų (pagal svorį) statybvietėje susidariusių nepavojingų statybos ir griovimo atliekų (išskyrus Sprendimu 2000/532/EB nustatyto Europos atliekų sąrašo 17 05 04 kategorijoje apibrėžtas natūraliai susidarančias medžiagas) paruošiama naudoti pakartotinai, perdirbti ir kitaip panaudoti, įskaitant užpildymo operacijas, kai atliekos naudojamos kaip kitų medžiagų pakaitalas, laikantis atliekų hierarchijos ir ES statybos ir griovimo atliekų tvarkymo protokolo (bet neįskaičiuojant deginimo)⁹ ir
--	--	---	---	---	--

⁹ Europos Komisijos klausimų ir atsakymų dokumente (<https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/faq>) paaiškinta, jog nepavojingų statybos ir griovimo atliekų naudojimas, dėl kurio labai padidėtų deginimas, turi būti laikoma žalinga žiedinei ekonomikai, todėl neįskaičiuojama į 70 % (pagal svorį) ribą (The purpose of including the DNSH criterion to the objective on the transition to a circular economy is to require that 70% (by weight) of the non-hazardous construction and demolition waste generated on the construction site is prepared for reuse, recycling and other material recovery, including backfilling operations using waste to substitute other material. Under Article 17(1)(d) of the Taxonomy Regulation, economic activities leading to a significant increase in the generation, incineration or disposal of waste, with the exception of the incineration of non-recyclable hazardous waste, should be considered to significantly harm the circular economy. On this basis, the use of non-hazardous construction and demolition waste that would significantly increase incineration must be considered to harm the circular economy and does therefore not count towards the 70% threshold (by weight)).

		kad būtų galima pašalinti ir saugiai tvarkyti pavojingas medžiagas, taip pat palengvinti pakartotinį naudojimą ir aukštos kokybės perdirbimą selektyviai šalinant medžiagas ir naudojant turimas statybos ir griovimo atliekų rūšiavimo sistemas.			3. Sutartis su rangovu, kurioje būtų numatyti šie reikalavimai dėl atliekų tvarkymo: 1) Rangovas įsipareigoja ne mažiau kaip 70 procentų (pagal svorį) statybvietėje susidariusių nepavojingų statybos ir griovimo atliekų (išskyrus Sprendimu 2000/532/EB nustatyto Europos atliekų sąrašo 17 05 04 kategorijoje apibrėžtas natūraliai susidarancias medžiagas) paruošti naudoti pakartotinai, perdirbti ir kitaip panaudoti, įskaitant užpildymo operacijas, kai atliekos naudojamos kaip kitų medžiagų pakaitalas, laikantis atliekų hierarchijos ir ES statybos ir griovimo atliekų tvarkymo protokolo (tačiau neįskaitant deginimo, kaip nurodyta Taksonomijos DUK), t.y. rangovas turi įsipareigoti, jog perduos atliekas pats arba per vežėją tik tokiam atliekų tvarkytojui, kuris nenaudos R1 (iš esmės naudojimas kurui arba kitais būdais energijai gauti), D10 (deginimas sausumoje) ir D11 (deginimas jūroje) veiklų pagal GPAIS nurodytą klasifikaciją¹⁰; 2) Rangovas įsipareigoja riboti atliekų susidarymą procesuose, susijusiuose su atnaujinimo (modernizavimo) projekto vykdymu, vadovaudamasis ES statybos ir griovimo atliekų tvarkymo protokolu ir atsižvelgdamas į geriausius prieinamus gamybos būdus bei griaudamas (jei
--	--	--	--	--	--

¹⁰ <https://www.gpais.eu/atvr-viesa-paieska>

					reikia) selektyviai, kad būtų galima pašalinti ir saugiai tvarkyti pavojingasias medžiagas, taip pat palengvinti pakartotinį naudojimą ir aukštos kokybės perdirbimą selektyviai šalinant medžiagas ir naudojant turimas statybos ir griovimo atliekų rūšiavimo sistemas. 4. Papildomai turėtų būti parengtas ir projektą finansuojančiai finansų įstaigai pateiktas rangovo raštiškas patvirtinimas, kad šie reikalavimai įvykdyti.
	2.3.2. Perėjimas prie žiedinės ekonomikos	Pastatų projektavimas ir statybos metodai padeda užtikrinti žiedišumą ir, remiantis ISO 20887 standartu arba kitais pastatų ardymo ar pritaikomumo vertinimo standartais, parodyti, kaip jie suprojektuoti taip, kad pastatai efektyviau naudotų išteklius, būtų pritaikomi, lankstūs ir išmontuojami, kad juos būtų galima pakartotinai panaudoti ir perdirbti.	Remiantis Statybos įstatymo 4 straipsnio 1 dalimi, statinys (jo dalis) turi būti suprojektuotas ir pastatytas taip, kad per ekonomiškai pagrįstą statinio naudojimo trukmę pagal jo naudojimo paskirtį atitiktų Reglamente (ES) Nr. 305/2011 nustatytus esminius statinių reikalavimus. Projektuojant turi būti laikomasi Reglamente (ES) Nr. 305/2011 numatyto 7 esminio statinių reikalavimo	1. Statybos užbaigimo aktas arba statybos užbaigimo deklaracija – dokumentas, išduodamas užbaigus visus statybos darbus. 2. VI „Registrų centro“ išrašas, kuriame būtų įregistruotas Statybos užbaigimo aktas arba statybos užbaigimo deklaracija.	ISO 20887 standartų didžioji dalis yra numatyta statybos techniniuose reglamentuose, tačiau ne pilna apimtimi. Todėl papildomai prie dokumentų (paminėtų šio punkto 5 stulpelyje), turėtų būti pateikta: 3. Sutartis su projektuotoju, kurioje būtų numatyta, kad pastato modernizavimas turi būti suprojektuotas remiantis ISO 20887 standartu arba kitais pastatų ardymo ar pritaikomumo vertinimo standartais, ir suprojektuoti taip, kad pastatai efektyviau naudotų išteklius, būtų pritaikomi, lankstūs ir išmontuojami, kad juos būtų galima pakartotinai panaudoti ir perdirbti.

			„Tvarus gamtos išteklių naudojimas“: statiniai turi būti projektuojami, statomi ir griunami taip, kad būtų tvariai naudojami gamtiniai ištekliai ir ypač užtikrinamas: a) statinių, jų medžiagų ir dalių pakartotinis naudojimas arba perdirbamumas po nugriovimo; b) statinių ilgaamžiškumas; c) statiniams skirtų aplinkai nežalingų žaliavų ir antrinių žaliavų naudojimas. Statybos įstatymo 4 str. 1 d. Statybos įstatymo 28 str. 2 d. 2 p. ir 3 d.		Pažymime, kad Europos Komisijos klausimų ir atsakymų dokumente¹¹ paašškinta, jog šis kriterijus, pagal kurį turi būti įrodyta, kad laikomasi ISO 20887 ar kitų standartų, skirtų įvertinti pastatų išardymą ar pritaikymą, nereikalauja audito, patvirtinančio standarto laikymąsi¹².
1	2	3	4	5	6

¹¹ <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/faq>

¹² *The DNHS criterion does not qualify the degree to which adherence with the ISO 20887 or other standards for assessing the disassembly or adaptability of buildings has to be demonstrated. To ensure compliance with TSC, a relevant set of measures needs to be put in place by the construction company to demonstrate that a new building is more (a) resource efficient, (b) adaptable, (c) flexible and (d) dismantlable compared to the average new built building.*

2.4.	2.4.1. Taršos prevencija ir kontrolė	Statyboje naudojami statybos elementai ir medžiagos atitinka I priedo C priedėlyje nustatytus kriterijus.	I priedo C priedėlyje išvardyti reglamentai yra tiesiogiai taikomi teisės aktai. I priedo C priedėlyje nurodyta direktyva 2011/65/ES, perkelta į Lietuvos Respublikos teisę. Todėl šiuose dokumentuose išvardyti medžiagų ribojimai, juose nurodyta apimtimi, privalomi gaminant ir tiekiant statybos produktus Lietuvos rinkai. Pažymėtina, kad Techninės analizės kriterijų I priedo C priedėlio a)-e) punktai taikomi tiesiogiai visoms medžiagoms, kurios tiekiamos ES rinkai, tačiau f) punkte nurodytoms medžiagoms Taksonomijos reglamentas nurodo aukštesnius kriterijus nei Reglamentas Nr. ((EB) Nr. 1907/2006 (REACH), tiesiogiai reglamentuojantis šių medžiagų naudojimą.	N/A	Sutartis su rangovu, kurioje turi būti numatyta, kad statyboje naudojami sertifikuoti statybos elementai ir medžiagos atitiks I priedo C priedėlyje nustatytus kriterijus. Tuo atveju, jeigu visas medžiagas, reikalingas statybos darbams, tiekia rangovas reikalingas rangovo patvirtinimas, kad statyboje panaudoti statybos elementai ir medžiagos atitinka I priedo C priedėlyje nustatytus kriterijus. Tuo atveju, jeigu dalis medžiagų, reikalingų statybos darbams, įsigytos paties statytojo, tokiu atveju reikalingas ir statytojo patvirtinimas, kad statyboje panaudoti statybos elementai ir medžiagos atitinka I priedo C priedėlyje nustatytus kriterijus.
------	--------------------------------------	---	--	-----	---

	2.4.2. Taršos prevencija ir kontrolė	Statyboje naudojami statybos elementai ir medžiagos, su kuriais pastate esantys žmonės gali liestis (taikoma dažams ir lakams, lubų plokštėms, grindų dangoms (įskaitant susijusius kljus ir sandariklius), vidaus izoliacijai ir vidaus paviršių apdorojimui, pvz., apsaugai nuo drėgmės ir pelėsio, skirtoms medžiagoms), išskiria mažiau kaip 0,06 mg formaldehido vienam bandymų kameros oro m³, atliekant bandymą Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 XVII priede nurodytomis sąlygomis, ir mažiau kaip 0,001 mg kitų 1A ir 1B kategorijų kancerogeninių lakiųjų organinių junginių vienam bandymų kameros oro m³, atliekant bandymą pagal CEN/EN 16516 arba ISO 16000–3 standartą arba taikant kitas lygiavertes standartizuotas	Remiantis Statybos įstatymo 4 straipsnio 1 dalimi, statinys turi atitikti Reglamente (ES) Nr. 305/2011 nustatytus esminius statinių reikalavimus. Šiame Reglamente numatytas 3-ias esminis statinių reikalavimas Higiena, sveikata ir aplinka, pagal kurį statiniai turi būti projektuojami ir statomi taip, kad viso jų būvio ciklo metu, juos statant, naudojant ir griauinant nekiltų jokio pavojaus darbuotojų, gyventojų ar kaimynų higienai arba sveikatai ir saugai ir per visą jų būvio ciklą jie neturėtų pernelyg didelio poveikio aplinkos kokybei ar klimatui, ypač dėl toliau išvardytų priežasčių: a) toksiškų dujų išsiskyrimo; b) pavojingų medžiagų, lakiųjų organinių junginių (LOJ), šiltnamio efektą sukeliančių dujų arba pavojingų dalelių	1. Sutartis su rangovu, kurioje turi būti numatyta, kad: a) atliekant pastato atnaujinimą (modernizavimą) bus naudojami sertifikuoti (paženklinti CE ženklu) statybos elementai ir medžiagos, su kuriais pastate esantys žmonės gali liestis; b) išskirs mažiau kaip 0,06 mg formaldehido vienam bandymų kameros oro m³, atliekant bandymą Reglamento (EB) Nr. 1907/2006 XVII priede nurodytomis sąlygomis, ir mažiau kaip 0,001 mg 1A ir 1B kategorijų kancerogeninių lakiųjų organinių junginių vienam bandymų kameros oro m³, atliekant bandymą pagal CEN/EN 16516 arba ISO 16000–3:2011 standartą arba taikant kitas lygiavertes standartizuotas bandymo sąlygas ir nustatymo metodus. 2. Rangovo pasirašyta deklaracija (aktas), patvirtinantis, kad būtent tokios medžiagos ir elementai buvo naudojamos/įrengtos.
--	---	---	---	--

		bandymo sąlygas ir nustatymo metodus.	išsiskyrimo į orą statinių viduje ar lauke; ir kt.		
	2.4.3. Taršos prevencija ir kontrolė	Imamasi priemonių, kuriomis mažinamas, atliekant statybos ar techninės priežiūros darbus, keliamas triukšmas ir susidarantis dulkių bei išmetamųjų teršalų kiekis.	LR triukšmo valdymo įstatymo 14 str. 2 d. numato, kad triukšmo šaltinių valdytojai, planuojantys statybos, remonto, montavimo darbus gyvenamosiose vietovėse, privalo ne vėliau kaip prieš 7 kalendorines dienas iki šių darbų pradžios pateikti savivaldybės institucijoms informaciją apie triukšmo šaltinių naudojimo vietą, planuojamą triukšmo lygį ir jo trukmę per parą, triukšmo mažinimo priemones.	1. Tuo atveju, jeigu statybos darbai bus atliekami gyvenamosiose vietovėse, rangovo pranešimas savivaldybei , kurioje vykdomas banko finansuojamas projektas, apie triukšmo šaltinių naudojimo vietą, planuojamą triukšmo lygį ir jo trukmę per parą, triukšmo mažinimo priemones.	Papildomai prie dokumento (paminėto šio punkto 5 stulpelyje), turėtų būti pateikta: 2. Sutartis su rangovu , kurioje numatyta pareiga imtis priemonių, kuriomis mažinamas, atliekant statybos ar techninės priežiūros darbus, keliamas triukšmas ir susidarantis dulkių bei išmetamųjų teršalų kiekis bei įvardinti būdai, kaip tai bus daroma.
1	2	3	4	5	6
2.5.	Biologinės įvairovės ir ekosistemų apsauga ir atkūrimas	Netaikoma.	N/A	N/A	N/A

3. Atitikimas Būtiniausioms apsaugos priemonėms¹³

¹³ Žr. atskirą dokumentą.

Priedas Nr. 1: Vartojamos sąvokos ir santrumpos

Taksonomijos reglamentas, arba Taksonomija	2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (2024-12-20 galiojanti redakcija)
DNSH	Principas „nedaryti reikšmingos žalos“, kaip jis apibrėžtas Reglamente 2019/2088
Reglamentas 2019/2088	2019 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/2088 dėl su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo finansinių paslaugų sektoriuje (2024-12-20 galiojanti redakcija)
Techninės analizės kriterijai	2021 m. birželio 4 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2021/2139 kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 papildomas nustatant techninės analizės kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, kokiomis sąlygomis ekonominė veikla laikoma svariai prisidedančia prie klimato kaitos švelninimo arba prisitaikymo prie jos ir ar ta ekonominė veikla nedaro reikšmingos žalos kitiems aplinkos tikslams (2024-12-20 galiojanti redakcija)
Būtiniausios apsaugos priemonės	Procedūros, kurias ekonominę veiklą vykdanči įmonė įdiegia siekdama užtikrinti, kad būtų laikomasi EBPO rekomendacijų daugiašalėms įmonėms ir JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų, įskaitant aštuoniose pagrindinėse konvencijose, nurodytose Tarptautinės darbo organizacijos Deklaracijoje dėl pagrindinių principų ir teisių darbe, ir Tarptautinėje žmogaus teisių chartijoje nustatytus principus ir teises, kaip apibrėžta Taksonomijos 18 straipsnyje. Detalesni atitikties Būtiniausios apsaugos priemonės kriterijai apibrėžti atskirame dokumente / priede.
EVRK	Reglamentu (EB) Nr. 1893/2006 nustatytas statistinis ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius, prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/index/nace_all.html
Statybos įstatymas	Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (1996 m. kovo 19 d. Nr. I-1240, (2024-12-20 galiojanti redakcija)
STR „Statybų klimatologija“	STR 2.01.12:2024 „Statybų klimatologija“ patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. D1-320 „Dėl Statybos techninio reglamento STR 2.01.12:2024 „Statybų klimatologija“ patvirtinimo“
STR „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“	STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. D1-754 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“ patvirtinimo“

Valstybės paramos daugiabučiams atnaujinti įstatymas	Lietuvos Respublikos valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymas (2017 m. birželio 22 d. Nr. XIII-498 (2024-12-20 galiojanti redakcija)
Valstybės paramos daugiabučiams modernizuoti taisyklės	Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) teikimo ir daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektų įgyvendinimo priežiūros taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 16 d. nutarimu Nr. 1725 (2024-12-20 galiojanti redakcija)
Aprašas	Kvietimo teikti paraiškas atnaujinti (modernizuoti) daugiabučius namus sąlygų aprašas, patvirtintas 2024 m. spalio 29 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-366
Investicijų plano rengimo tvarka	Daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) investicijų plano rengimo tvarkos aprašas, patvirtintas 2024 m. spalio 28 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-363

Priedas Nr. 2: **Reikalavimai patikimo su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo vertinimo ataskaitai**¹⁴

1. Ataskaitoje turi būti pažymėta, jog buvo įvertintos šios su klimatu susijusios rizikos (t.y. ar šios rizikos gali neigiamai paveikti banko finansuojamą projektą (toliau – „veikla“), ar ne, kokia atitinkamų rizikų pasireiškimo tikimybė ir poveikis):

	Susijusi su temperatūra	Susijusi su vėju	Susijusi su vandeniu	Susijusi su kietąja mase
Nuolatinė	Kintanti temperatūra (oro, gėlo vandens, jūros vandens)	Vyraujančio vėjo pokyčiai	Kritulių pobūdžio ir rūšių (lietaus, krušos, sniego/ledo) pokyčiai	Pakrančių erozija
	Šiluminis stresas		Krituliai arba hidrologinis kintamumas	Dirvožemio degradacija
	Temperatūros nepastovumas		Vandenynų rūgštėjimas	Dirvožemio erozija
	Daugiamečio įsalo sluoksnio tirpimas		Sūraus vandens intruzija	Soliflukcija
			Jūros lygio kilimas	
			Vandens stygius	
Ūmi	Karščio banga	Ciklonas, uraganas, taifūnas	Sausra	Lavina
	Šalčio banga/šalna	Audra (įskaitant pūgas, dulkių ir smėlio audras)	Gausūs krituliai (lietus, kruša, sniegas/ledas)	Nuošliauža
	Gamtos gaisras	Tornadas	Potvynis (pakrančių, upių, lietaus, gruntinio vandens)	Smegduobė
			Priededyninio ežero prasiveržimas	

2. Ataskaitoje turi būti:

- įvertinta, kuri su klimatu susijusi fizinė rizika (iš lentelėje aukščiau išvardytų rūšių) yra reikšminga ir gali daryti neigiamą poveikį veiklos rezultatams jos numatytosios trukmės laikotarpiu (t.y. gali sutrukdyti vykdyti veiklą¹⁵, kaip numatyta verslo plane/investicijų plane);
- jeigu nustatyta, kad vienos ar kelių rūšių su klimatu susijusi fizinė rizika (iš lentelėje aukščiau išvardytų rūšių) yra aktuali, įvertinta, kiek ta rizika yra reikšminga;
- jeigu yra nustatyta, kad tam tikra rizika ar rizikos (iš lentelėje aukščiau išvardytų rūšių) gali daryti neigiamą poveikį veiklai ir ta rizika yra reikšminga – **numatyti prisitaikymo sprendimai**, galintys padėti sumažinti nustatytą su klimatu susijusią fizinę riziką;
- turi būti numatyta, jog „c“ nurodyti prisitaikymo sprendimai bus įgyvendinti per laikotarpį, **trunkantį iki penkerių metų**.
- „c“ nurodyti prisitaikymo sprendimai gali būti fiziniai ir nefiziniai sprendimai, kurie padeda sumažinti nustatytą svarbiausią su klimatu susijusią fizinę riziką, kuri yra reikšminga tai veiklai. Atitinkamai turi būti parengiamas **prisitaikymo sprendimų įgyvendinimui skirtas prisitaikymo planas**. (Pavyzdys: jei yra reali ir reikšminga potvynio rizika, numatytas dambų įrengimas, siekiant apsaugoti pastatą nuo potvynio.)

¹⁴ Reikalavimai pateikti pagal Techninės analizės kriterijų I priedo A priedėlį. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/HTML/?uri=CELEX:02021R2139-20240101#app_A

¹⁵ Renovacijos atveju tai apima ne tik patį renovacijos etapą, bet ir tolesnį renovuoto pastato eksploatavimą nustatytą laikotarpį.

3. Ataskaitoje turi būti nurodyta, kad su klimatu susijusios rizikos ir pažeidžiamumo **vertinimas atliktas atsižvelgiant į veiklos mastą ir numatomos veiklos trukmę**, t. y.:
 - a) veiklos, kurios tikėtina trukmė yra trumpesnė nei 10 metų, vertinimas atliekamas taikant mažiausio tinkamo mastelio klimato prognozes;
 - b) veiklos, kurios tikėtina trukmė yra 10 metų ir ilgiau, vertinimas atliekamas naudojant didelės skiriamosios gebos ir pažangiausias klimato prognozes pagal įvairius būsimus scenarijus (ateities scenarijai apima Tarpyvyriausybės klimato kaitos komisijos tipinius koncentracijų scenarijus RCP2.6, RCP4.5, RCP6.0 ir RCP8.5.), atitinkančius numatomą veiklos trukmę, įskaitant bent 10–30 metų trukmės klimato prognozių scenarijus didelių investicijų atvejais.
4. Ataskaitoje naudojamos klimato prognozės ir poveikio vertinimas turi būti pagrįsti geriausia praktika ir turimomis gairėmis ir juose atsižvelgiama į šiuolaikinius pažeidžiamumo ir rizikos analizės mokslinius tyrimus ir susijusias metodikas, remiantis naujausiomis Tarpyvyriausybės klimato kaitos komisijos ataskaitomis (Klimato kaitos vertinimo ataskaitos: Tarpyvyriausybės klimato kaitos komisijos (IPCC), kuri yra Jungtinių Tautų įstaiga, atsakinga už su klimato kaita susijusio mokslo vertinimą, periodiškai skelbiama informacija apie poveikį, prisitaikymą ir pažeidžiamumą, <https://www.ipcc.ch/reports/>), moksliniais recenzuotais leidiniais ir atvirųjų šaltinių (Pvz., Europos Komisijos valdomos „Copernicus“ paslaugos) ar mokėjimo modeliais.
5. **Prisitaikymo plane turi būti patvirtinimas**, jog numatyti prisitaikymo sprendimai nedaro neigiamo poveikio prisitaikymo prie klimato kaitos pastangoms ar kitų žmonių, gamtos, kultūros paveldo, turto ir kitos ekonominės veiklos atsparumo su klimatu susijusiai fizinei rizikai lygiui, dera su vietos, sektorių, regionų ar nacionalinėmis prisitaikymo prie klimato kaitos strategijomis ir planais ir jų atveju numatoma galimybė diegti gamtos procesais pagrįstus sprendimus¹⁶ arba yra kuo didesniu mastu naudojama mėlynoji ar žalioji infrastruktūra¹⁷.

¹⁶ Gamtos procesais pagrįsti sprendimai apibrėžiami kaip gamtos įkvėpti ir remiami sprendimai, kurie yra ekonomiškai efektyvūs, tuo pat metu teikia aplinkosauginę, socialinę ir ekonominę naudą ir padeda stiprinti atsparumą. Tokie sprendimai lemia, kad miestuose, kraštovaizdžiuose ir jūrų peizažuose atsiranda daugiau ir įvairesnių gamtinių ir natūralių elementų ir procesų, įgyvendinant prie vietos sąlygų pritaikytas, išteklius tausiai naudojančias ir sisteminės intervencijos priemones. Todėl gamtos procesais pagrįsti sprendimai yra naudingi biologinei įvairovei ir jais remiamas įvairių ekosisteminių paslaugų teikimas (https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/environment/nature-based-solutions_en/). (2021 m. birželio 4 d. redakcija: <https://ec.europa.eu/research/environment/index.cfm?pg=nbs>).

¹⁷ Pagal Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Žalioji infrastruktūra. Europos gamtinio kapitalo puoselėjimas“ (COM/2013/0249 final).